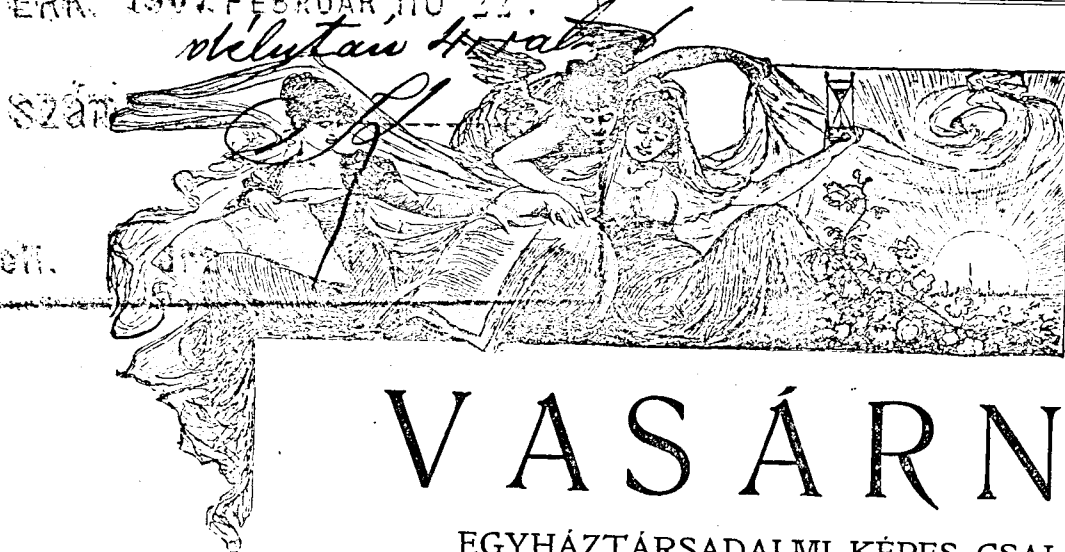

ÉRK. 1907. FEBRUÁR HÓ 22.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

== reklamációk és ==

előfizetési pénzek küldendők

== Maros-Vásárhely, ==

Szentgyörgy-utca 9. szám.

== ev. ref. lelkészi lakás. ==

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Vallásos nevelés.

A mi gyermek kertünk az a faiskola, a melyből egykor az ifju csemetéket átültetik a polgári életnek különböző mezejére. A mi gyermek szobáink mind megannyi kutak, a melyekből az áldásnak tiszta, fényes patakjai vagy pedig a pusztulásnak vad folyamai áradnak szét az országban.

Jézus azt mondotta a gyermekekről: „Engedjétek, hogy jöjjenek én hozzám a kis gyermekek és ne tiltsátok őket, mert ilyeneké a menyeknek országa,“ (Márk 10. 14.)

Az Ur, mint nevelő mutatkozik e szavaiban. Jézushoz kell vezetni a gyermekeket, hogy Isten országának lehessenek egykor polgárai.

A földön is sokan hívják a kisdedeket. Ott ül könyvei és tudományos műszerei közt a tudós és mondja: Engedjétek, hogy jöjjenek én hozzám a kis gyermekek! Hadd neveljek ügyes embert belőlük, tele tudománnyal és bölcseséggel! Más részről hívja őket a polgári társadalom és a haza: Engedjétek hozzám. hadd teremtsék belőlük tisztességes polgárokat, hasznos házi nőket! Csalogatja továbbá a tarka élet az ő különböző munkájával és hivatáskörével, ezerféle javaival és élvezeteivel: Engedd hozzám gyermekedet, hogy próbáljon szerencsét, hogy

tanulja meg az ő erejének felhasználását és alkalmazását! Engedd, hogy törjön utat magának, hiszen azért van e világ, hogy az ember körülnézzen rajta és tombolja ki magát.

Mindezekben van sok igazság. A földnek is van joga a mi gyermekeinkhez. Szép a munka, jó a vagyon, a tisztességes polgári állás. Tanúságos a nagy világban való utazás. De ha haza tér a te gyermeked megromolva, ha elvesztette ártatlanságát és erkölcsi tisztaságát, ha a távoli műhelyekben bensőleg elvadult, hálátlan fiu lett — szegény szülő, hát akkor van valami gyümölcse a te fáradságodnak?

Mi kormányozza, mi szabályozza az érzelmeket az ifju szívében, hogy azok el ne fajuljanak? Csak a vallás az igazi alapja az áldást-hozó nevelésnek. Azért te édes atya, te édes anya, vezesd még idejében a te gyermekedet Jézushoz, adj neki vallást, a mely az életben biztos támasztéka lesz.

Lehetséges ugyan, hogy az élet vihára sok mindent le tép az ifju szívről abból, a mit a vallásos nevelés nyújtott, de valami a sokból még is ott marad, a mi talán az ő megmentője lehet a nagyobb lelki viharban.

Vezessétek Jézushoz a kis gyermekeket! Ti édes anyák, beszéljétek nekik az Üdvözítőről kedves történeteket, a miket oly szívesen

hallgatnak a kicsinyek. Ti édes atyák vezessétek ki őket a nagy természetbe és mutassátok meg a természetben a Teremtőt, hogy legyen titkos sejtelmök a mindenhatóról, az örök bölcsességről, a minek nyomait szemlélhetik az ég csillagainak seregén és a mező fűszálainak, virágainak csodálatos alkotásán. Ha hazudnak vagy más rosszat cselekednek, ébresztétek fel az ifju szivben a félelmet a mindentudó Isten iránt, a ki a titokba lát. És ha reszketnek az éjszaka sötétségétől vagy a menyboltozat dörgésétől és villámaitól, tanítsátok meg arra, hogy ott fenn egy jóságos menyei atya őrökdi felettünk, a ki a szükségben, bajban és veszedelemben jó-ságos védelmet nyújt.

Ezek olyan egyszerű nevelési elvek, a melyet minden jó szülő alkalmazhat gyermekeinek vezetésében. Mégis áldott befolyást gyakorolnak az ifju egész életére. Gyakran többet érnek, mint az a sok műnevelési rendszer, a mely nyomtalanul marad.

Még nagyobb hatást érünk el, ha mi nagyok is érezzük azt, hogy mindnyájon rászorultunk arra a magasabb menyei hatalomra, a kinek támasztéka nélkül itt e földön elesünk. Ha a gyermekek látják a szülők vallásos életét, hitét, erős bizodalját, ez a nevelési mód később biztos sikerrel jár az ifjuságra nézve is.

Ne mondja senki azt, hogy a gyermek vallásos nevelését későbbre kell halasztani. Korán kell elvetni a jó magot, a mig az élet tavaszán fogékony a gyermek keble a jóra, szépre és a nemesre. Csak így arathatunk majd az élet nyarán kedves és drága gyümölcsöt.

Király Béla.

Deák Ferencz levele gyámleányához.

Pusztá-Szent-Lászlón, 1862. augusztus 14.

Kedves leányom!

Nem várom be hatodik leveledet s eltérve saját szabályomtól, ime irok, mert jövő hétfőn neved napja lesz.

Üdvözöllek tehát neved napjára az atyai szeretetnek komoly, de szives szavaival.

Gyermekéveid már elmúltak. Eddig csak azok körében éltél, kik a te boldogságodat saját boldogságuk egyik főrészenek tekintették. Szeretet ápolts vezetett minden lépteiden. Ártatlan örömeid között nem ismerted az aggodalmat s az élet gondjait.

De most már kilépsz a világba az emberek közé, kik saját érdekeiket a te boldogságodnak föl nem

áldozzák. Kevesebb szeretettel, több szigorral s gyakran kiméletlenül itélik meg tetteidet és legfőlebb cserébe adnak örömet-örömért, szeretet-szeretetért s még jó szerencse lesz, ha e cserében is meg nem csálnak. Az élet gondjai ma-holnap saját erődöt s belátásodat is igénybe veszik

Sok jónak s nemesnek magvát hintette el kebledben édes anyád gondos nevelése. Neked magadnak kell e magot ápolni s termővé tenni, hogy megküzdhesd egykor az élet nehézségeivel s megvethesd alapját boldogságodnak.

Mert boldogságunk nem csekély részben önmagunktól függ és boldogtalanságunkat többször okozzák önhibáink, mint mások gonoszúsága.

Nem akarom az erkölcsiség örök szabályait elsorolni előtted Élnék azok, ugy hiszem, kiolthatatlanul elmédben és szivedben. Csak néhány szót mondok el. Fogadd szavaimat szeretettel s maradjanak azok szivedbe vésvé, emlékeül azon hű barátságunk, melylyel szüleid iránt voltam s vagyok s azon szeretnek, mely bennem él irántad és testvéred iránt.

Névnapi üdvözlétül tehát azt kívánom: hogy élted egész folytán Isten áldását mindig megérdemljed. Gyakran szenvedéseket, néha súlyos csapást mér reánk a gondviselés. De Isten a jókat soha el nem hagyja. Végtelen jósága enyhíti fájdalmainkat, erőt ad a csapások elviselésére s bármi súlyosan nehezdedjék reánk a sors keze, ha önértetünk nem vádol lelki nyugalunk a szerencétlenség közepett is megóv az elcsüggedéstől. Légy tehát ingatlan bizalommal Isten iránt s erőd el nem hágy a szenvedések között, nem fogod elbizni magadat, ha sorsod kedvező.

A kegyeletnek szent érzelmeit ápolj s híven megőrizd kebledben, mert azokból erednek legszebb erényeink. A vallásosságnak és honszeretetnek, a szülők iránti tiszteletnek s engedelmességnek kegyelet a forrása. Kiben kegyelet nincs, annak szive üres, boldogsága nem önkebléből fakad, hanem egyedül külvizonyaitól függ, nem bír áldozatkésztséggel, szeretni nem tud, vagy ha szeret, önzésből szeret, embereket és tárgyakat önérdékének mértékével mér s mindent csak a szerint becsül, a mennyire azt használhatja.

Ne légy soha igazságtalan mások iránt. Türed el, ha kell, az igazságtalanságot, de igazságtalansággal ne viszonzod azt. Sokkal keserűbb emléket hagy maga után azon igazságtalanság, melyet máson elkövetünk, mint a melyet másoktól szenvedünk s a legfájdalmasabb, legtartósabb szemrehányás az, mit önkeblünkben olvasunk, mert azt sem későbbi bánatunk sem jótettünk nem képesek egészen elnémitani.

Az embereket pusztá eszközöknek soha se tekintsd, bármennyire alant álljanak is. Tiszteld mindenkiben az emberi méltóságot.

Érzelmekkel s mások érzelmeivel soha játékot ne üzz. Azon mulékony örömet, melyet az ily játék nyujthatna, magadnak vagy másnak okozott fájdalom és keserűség árán vásárlanád meg.

Ápolj és növeld kebledben a kötelesség érzetét. A mit kötelességed parancsol, szigoruan teljesítsd s haladék nélkül, ha nehéz is volna teljesítése. A ki kötelességének teljesítésénél, mérlegelve a nehézséget, azzal ámitgatja magát, hogy a mit tenni kellene de tenni nem szeret, talán nem is oly szigoruan kötelesség, hogy el ne maradhatna, vagy utóbbra ne haladhatna; a ki mulasztásait szépitgeti s hogy lelkiismeretének intő szavát elnémita, önmagának ígéreteket tesz, hogy a mit elmulasztott, majd máskor nagyobb pon-

tossággal helyrehozza; a ki előtt a kötelesség nem oly szent törvény, melyet sérteni, vagy mellőzni soha semmi szín alatt nem szabad, az hamar megszokja a könnyelmű hanyagságot. Kezdetben kisebb kötelességeit mulasztja el, később a legszentebbet is föláldozza kényelmének vagy élvezeteinek.

Sok rossz embert ismertem és sok boldogtalant, kiket nem a viszonyok, nem a is a szív romlottsága tettek boldogtalanokká s rosszakká, hanem azon könnyelműség, melylyel vágyaiknak kötelességeiket föláldozták. Hidd el, kedves leányom, önérzetünket semmi ugy nem emeli s lelkünknek semmi nem ad annyi nyugalmat, mint azon öntudat, hogy kötelességünket mindig hiven és pontosan teljesítettük.

A kötelesség érzetével karöltve jár az önmegtágadás szép erénye. Gyakran le kell mondanunk vágyainkról, mert azok teljesedése azonnal, vagy későbbre sok áldozatba kerülne. Legszebb örömeinket kell néha föláldoznunk önjavunkért, vagy mások boldogságáért. A sors néha akaratunk ellen is kényszerít lemondásra s a ki önmegtágadással nem bír s önként lemondani nem tanult, annak az ily kényszerített lemondás kétszeresen keserű. De nemcsak vágyainkról kell lemondani tudni, hanem szenvedélyeinket is kell fékezniük s a felhevült indulatot keblünkbe visszafojtanunk, nehogy kitörése által magunknak kárt tegyünk vagy mások iránt méltatlanok legyünk. A ki önmegtágadással nem bír, az vágyainak szenvedélyeinek s indulatának rabja. Nincs akaratereje, vagy ha van, azt csak mások irányában használja. Önző lesz és zsarnok saját körében s kik tőle függnek, rettegik, de nem szeretik. Mások pedig gyűlölik, vagy ki nevetik s megvetik. Minél többek vágyaink s minél kevesebb lelki erővel bírnak azok fékezésére, boldogságunk annál inkább ki van téve a sors játéknak s mások szeszélyeinek.

Tanulj tehát lemondani, kedves lányom, még ifju korodban s gyakorold magadat az önmegtágadás szép erényében; azon keserűség, melyet az ily önkéntes megtágadás talán okozhat, bőven meg lesz jutalmazva az által, hogy lelked erősebb és nemesebb lesz s boldogságod alapja biztosabb, mert lemondásokhoz szokva, könnyebben fogod tűrni, mit változtatni nem lehet.

Ha valakivel jót tettél, felejtsd el s ne számíts viszonzásra, sőt még hála se. A hálátlanság is kevésbé fog bántani, ha hála nem számítottál, midőn pedig nem várt hálával viszonozzák jótéteményeidet, kétszeresen jól fog esni szivednek. Hidd el, sokkal több a hálás ember, mint sokan gondolják, csaknem kell hálát követelnünk, mert ez által jótéteményeink gyakran nyomasztókká lesznek. A ki számítva tesz jót, várva, sőt követelve tettének jutalmát, az jótéteményeivel uzsoráskodik s ezeket önmaga fosztja meg a nemesebb jellegtől.

Ismerek embereket, kik minden csekélységért azonnal megneheztelnek s még barátjaik ártatlan szavait is latolgatják, sértést keresve, hol sértés nem volt s nem szándékoltatott. Ez emberek kiket közönségesen apprehensivének neveznek, valóban boldogtalanok és oktalanok is, mert szükség nélkül elkinozzák magukat és másokat. Ismerőseik vagy kinevetik, vagy kerülnek őket, mert semmi nem lehet nyomasztóbb, mint midőn bizalmas társalgás közben is folytonosan feszült figyelemmel kell vigyáznunk minden szavunkra s mozdulatunkra, nehogy azt a másik félreértse s megnehezteljen. Az igen apprehensiv embe-

rek vagy beteg idegrendszerőknél fogva rendkívül ingerlékenyek, vagy nevetségig hiuk s korlátolt eszüek és magukat túl becsülik; s talán öntudatlanul is érezve gyöngeségüket, folyvást attól rettegnek, hogy megtagadják tőlük azt a tiszteletet, mit ők várnak s követelnek, de nem mindig érdemelnek. Egészséges testű s lelkű ember, ki önbecsét érzi, de magát túl nem becsüli, nem szokott apprehensiv lenni. Ne latolj tehát tulcsigázott érzékenységgel minden szót, melyet a vitatkozás hevében, vagy enyelgés közben kivált azok mondanak, kikről tudod, vagy fölteheted, hogy téged sérteni bizonyosan nem akarnak.

Légy mindig figyelmes mások iránt. Semmi nem oly megnyerő s lekötélő, mint a gyöngéd figyelem. A figyelmetlenség pedig sért s igen gyakran kétszeres visszonzást von maga után. A figyelmetlenséget vagy hiu gögnék, vagy szélességnek szokták az emberek tulajdonítani s hiszem, hogy e két vádunk mindenikétől egyaránt irtoznál.

Nem szeretem azon prózai lelkületű nőket, kiknek kedélye az anyagiasság bilincseiből menekülni s a mindennapiasság színvonalán felülemelkedni nem képes, kik minden tárgyat minden eszmét egyedül az anyagi haszonnak s élvezetnek mértékével mérnek; s a tavaszt csak azért óhajtják, hogy fűteni ne kelljen, a fát csak gyümölcséért, a virágot illatjáért szeretik s a holdvilágnak is csak akkor örülnek, midőn uton vannak, vagy vásznat akarnak fejezíteni. Rideg annak lelke, ki csak anyagilag élvez s ki a szépért, jóért, legyen az tárgy, vagy eszme, föl nem tud lelkesülni.

De a túlaradó ábrándos érzelőket sem szeretem, kik holdsugárból, harmatból és virágillatból szövögetik azon ködfátyolt, melyre terveiket s reményeiket festi a képzelődés. Ők teljesen elhanyagolták mindazt, a mi prózai s ábrándjaiknak élvez, képtelenek lesznek az élet nehézségeivel megküzdeni; midőn pedig a ködfátyol szétfoszlik, meghiusult terveiket s reményeiket siratva rendkívül boldogtalanoknak érzik magukat.

Járj te, kedves leányom, e két szélsőség között a középuton. Próziai az élet gondjai, légy azokkal szemben te is prózai. Számításaidat ábrándokra ne alapítsd s ne légy érzelő, midőn tetterőre van szükség. De ne engedd, hogy lelked az anyagiasság prózájában végképpen elmerüljön. Légy fogékony minden szép és jó iránt. Élvezd azon ártatlan örömeiket is, melyeket a költészet nyújt a nagy természetnek és a lángelméknek magasztos műveiben. Lelkesülj, de csak méltó tárgyakért s lelkesedésedet silányságokra ne pazarold. Meg fogsz így felelni annak is, mit az élet prózája követel tőled, másrésztől meg lesz óva lelked az önző anyagiasság szennyétől.

Légy mindig munkás, gondos és takarékos. Oly tulajdonok ezek, melyek a családi s egyéni boldogságnak lényeges föltétei. A legvirágzóbb család anyagilag és szellemileg elsülyed e három tulajdon hiányában. Munka az embernek rendeltetése, ez edzi meg a testi és lelki erőt, ez fejt ki a tehetségeket, a helyes ellenben elpuhit és magával hordja a léleknek legveszélyesebb mótelyét, az unalmat. Gondosság és takarékoság megtartja, a mit a munka szerzett s a három együtt megveti alapját az anyagi jólétnek és ez által a függetlenségnek. Sok jóindulatu embert láttam már erkölcsileg is elaljasodni a szükség sulya alatt, melyet henyésége, a gondosságnak és takarékoságnak hiánya hozott reá. Ez apróknak látszó, de mégis rendkívül fontos kötelességeik vannak a nőknek s e kötelességek pontos teljesítése folytonos mun-

kasság, mindenre kiterjedő gondosság és takarékoság nélkül lehetetlen. A munkás, gondos, takarékos nő áldás a háznál. a kiben ellenben e fontos, sőt szükséges tulajdonok hiányzanak, az a családnak, a melyhez tartozik, vesztére van.

Tanuld meg tehát szeretni a folytonos munkásságot, légy gondos mindenben és rendszerető. Tanuld meg szükségeidet tehetségedhez mérni s nélkülözni mindazt, a mi nem multhatlanul szükséges és áldozat nélkül meg nem szereshető. Legsilányabb neme a hiúságnak, külsőségek által feltűnni akarni és piperében keresni a boldogságot. Pedig hány nő van, ki fölládozza vagyonát, házi boldogságát, gyermekeinek jövőjét, sőt önlelki nyugalmát is azon mulékony örömkért, melyeket a piperének és fényezésnek csábító ingerei neki néhány pillanatra nyújtanak. Fényleni óhajt és beszennyezi jó hírét, tetszeni vágyik és a leggunyosabb megróvásoknak teszi ki magát. Fonák az ilyen számítás és önmagával hordja büntetését szomorú következeiseiben. Nem féltetek én téged ily börtorságtól; csak azért említem meg ezeket, hogy ha egykor oly vágyaid támadnának, melyeket a józan takarékoság korlátain belül ki nem elégíthetnél. szavaim emléke is segítse lelki erődet az ily vágyak leküzdésében.

Végre figyelmeztettek egy rút hibára, mely a társasélet minden rétegében borzasztóan elterjedt s mely gyakran mosolygó külszínével és ezer alaku érdekességével még a jobb embert is könnyen elsodorja. Ez a rút hiba az emberszólás.

Gyűlölség, harag és a felbőszült emberi szenvedélyek egész csoportja nem dultak föl annyi becsületet, nyugalmat és boldogságot, mennyit az emberszólás, néha mint a gyáva gonoszság eszköze, gyakrabban egyedül csak mulatságképpen, hatalom üzésére, mosolygó arccal, könnyelműleg meggyilkol. Veszélyes hiba ez, sőt valóságos bűn. Orozva gyilkol s a megtámadott áldozat nem képes védeni magát. A harapós ebet láncra teszik, hogy ne marhasson, a bőszült bikát elzárják vagy lesújtják, hogy senkit le ne tiporjon, de az emberszólásnak fulánkös nyelve, száz felől támadja meg az ártatlan embert, becsületét széttépi, életét megmérgezi s ez ellen se törvény, se hatalom nem képes oltalmat nyújtani.

És e bűnek részesei nemcsak a gonoszok és romlott szívűek, hanem igen gyakran olyanok is, kik minden egyéb tekintetben jók és tiszteletre méltók. A rágalmakat gonosz emberek koholják, de terjesztői a jobbak is, nem gonoszságból, hanem könnyelműségből. Gyakran tapasztaltam társas körökben, hogy midőn valaki rosszat beszélt másról, érdeklél, sőt szívesen hallgatták szavait, könnyen és örömet hittek el azokat, még ha jobb ismerősük volt is a megszólás tárgya. Csak néha emelkedett egy pár kételkedő vagy védő szó s ez is nagyobbára színtelt volt. Órákig fűzték tovább a megszólást; egynek is, másnak is jutott valami eszébe a szegény távollevő ellen. Erkölcsei bojlásától kezdve ruhájának szabásáig mindent meghánytak-vetettek s ezer megjegyzést tevének, de egyet sem a megszólottnak megmentésére. És miután órákig mulattatták magukat más becsületének rovására, fölkeresték ismerőseiket, hogy minél hamarabb elmondhassák azoknak is a hallott pletykát. Így terjesztették óriási gyorsasággal a rosszat, a mit csak imént hallottak, nem vizsgálva a tények valóságát, sőt néha még valószínűségét sem. És mindezt nem gonoszságból, nem is ellenséges indulatból, hanem meggondolatlan vétkes könnyelműségből tették. Szó-

morú, de igaz, hogy ez ocsmány bűn a nőnemnél van leginkább elterjedve, dacára annak, hogy a nők szendőbbek s rendszeren gyöngédebbek s türelmesebbek mások iránt, vagy legalább azoknak kellene lenniök.

Nem azért mondom el ezeket, mintha hinném, hogy e ruthibára hajlamod van, hanem hogy óva intselek tartózkodásra, mert a gonosz ár téged is elsodorhatna.

Ha tehát rosszat hallasz valakiről, óvakodva hidd el. A hírek s pletykának gyakran semmi alapja nincs s a legtöbb esetben nagyítva s eltorzítva terjed tovább. Az emberiség általában és az egyes emberek is nem olyan jók, minők lehetnének s lenniök kellene, de ritkán oly rosszak, minőknek őket a gonosz akaratú rágalom festi. És ha kénytelen vagy is elhinni a hallott tényt, mert valóságán lehetetlen kételkedned, ne ítéld azonnal, ne kárhoztass kiméletlenül. A hír, még ha való is, csak magát a tényt mondja el s hallgat azon előzményekről, melyeknek talán kényszerítő hatalma a tényt előidézte s melyek a tettet magát gyakran más alakban tüntetik elő.

A rosszat, mit másról hallottál, ne terjeszd soha. Találsz nemesebb s érdemesebb foglalkozást, mint hogy trombitája légy a hírek s távirádja a pletykáknak és rágalomnak. Megeshetik, hogy a hír, melyet terjesztéttél, később valótlannak bizonyodik be s ekkor miként nyugtatod meg önlelkiismeretedet? Még ha elmennél is mindazokhoz, kiknek a valótlán hírt elmondottad s azok előtt bevallva tévedésedet. szavaidat visszavonnád, célt akkor sem érnél, mert az alatt a hír végtelenig terjedhetett. A szó csak addig van hatalmunkban, míg azt ki nem mondtuk. Olyan az, mint a csöbe bocsátott golyó; hatalmadban van, míg ki nem lövöd, de ha ki lötted, se irányát, se határát többé meg nem gátolhatod. Meg ne szólj s ki ne gunyolj senkit hiányai, vagy sajátságos külsőségei miatt. Hiány mindenkiiben van s gyakran tapasztaltam, hogy némely embereket egyes hiányokat a sors más jeles tulajdonokkal gazdagon kipótolt. A legkitünőbb egyének néha sajátságosak modorukban ügyetlenek a társalgásban s eltérnek a szokottól ruházatukban. A bárgyuk őket kinevetik, de a komolyabb emberek előtt sajátságaik dacára is köztiszteltben állanak. Általában korlátolt észtehetség jele, másokban főképpen a külsőségeket kutatni s azok után határozni meg az emberek becsét.

Ne ámitsd magadat sokaknak azon megszokott megmentésével, hogy az ilyenféle kis emberszólások, gunyolódások s kinevetések ártatlan mulatságok, mert senkinek nem ártanak. A megszólás, ha nem árt is, bizonyosan sért, a guny, a kinevetés fáj, vagy legalább kellemetlen. Pedig a mi sért, a mi fáj, a mi kellemetlen, az nem ártatlan mulatság.

Íme, hosszabbra terjedett levelem Irhatnék még sokat, de úgy hiszem, önszived és eszed ki fogja néked jelölni mindig a helyes utat, melyen járnod kell. Tekints e névnapi üdvözléttel írott soraimat, mint szeretetem jelét. Éppen azért, mert szeretlek, azt óhajtom, hogy a jóságnak s ez által a boldogságnak emberileg lehető legmagasabb fokát érhesd el. A jóság is alapföltétele a boldogságnak. Rossz ember lehet szerencsés, de boldog nem soha.

Isten áldjon, kedves leányom! Csókolom édes anyádat s testvéreidet. Csókollak téged is! Isten veled!

Szerető gyámapád
Deák Ferencz.

Hegedüs Sándor.

1847—1906.

1865-ben ősszel Erdélyből, melynek, mint már megírtam, sok becses természeti szépsége van, de mégis talán legbecsesebb kincse az országútja, mely Magyarország felé vezet, egy czingár, szokatlanul vézna fiú jött az egyetemre, kiből az a remény és törekvés élt, hogy itt az anyaországban kenyeret adó pályát szorít ki magának.

Most negyven év múlva meghalt ez az egykori ifjú a saját Hunyadi-téri palotájában, mint gazdag ember, mint sok közigazgatási és jótékonyági intézetnek elnöke és tagja, mint a dunántúli református egyházkerület főgondnoka és főrendiházi tag, mint Ő Felsége belső titkos tanácsosa, mint volt miniszter, mint a tudományos akadémia tagja, magas rendjelek tulajdonosa és szinte lehetetlen elsorolni, mi minden volt, mi mindent csinált és szinte lehetetlen elhinni, hogy ezeket az állásokat mind egy ugyanazon ember töltötte be.

Igen, a százkezü ember halt meg itt a félkezüek országában (de abban a félkezüben is a kártyát tartják), a ki valamennyi kezével dolgozott soha se pihent, mert soha el nem fáradt, egy perczre meg nem állt, mindig sietett. Most végre megérkezett és pihen, a kezei mozdulatlanok, a finom agyszerkezet, mely e körte alakú koponyájában szédítő munkát végzett, megállt örökre. Hegedüs Sándornak nincs semmi dolga többé.

Érdemes elmélkedni a tüneményes pályafutáson, mely e negyvenegy év közé esik. Méltó arra, hogy

példaadás legyen, mire viheti az embert az erüvedetlen szorgalom és a lázas munkásság

Igaz, hogy ehhez tehetrég is kellett, maga a szorgalom nem elég; e vékony, törekeny testbe a tehetségen kívül egy erős férfi szívós lelke szorult. Az akadályok és göröngyök épen nem feszélyezték, sőt céllozták útja közben. Azonfelül szerencse is kellett. Hát ez is volt.

A véletlen úgy hozta magával, hogy az ifjú Hegedüs a „Hon“-hoz jutott 1868-ban s később felesége révén Jókainak rokona is lett. Jókai népszerűsége teljes verőfényében ragyogott akkor s megaranyozta a körülötte levőket is. Az, hogy valaki a „Hon“-munkatársa, már elég ajánló levél egy egy körületben, hát még ha a Jókai-családhoz tartozik? Abrudbánya 1875-ben felküldte a parlamentbe. Épen a legjobb időben ő rá nézve. A szavaló parlamentek aerája alatt, tönkre mentek az ország pénzügyei. A nagy idealisták mindenre gondoltak, csak a nervus rerum-ra nem.

Ott voltunk a „Lánc-hid garasok“ szomorú szerepénél. A megriadt államférfiak szeméről leesett a hályog és most már kétszeres gőzerővel vetették magukat az államélet közgazdasági kérdéseire, melyeket eddig elhanyagoltak, rábízván azokat a jó Istenre, hogy jó terméseket

adjon. Szóval a régi e tekintetben naiv parlamentek hitében a legfőbb, sőt az egyedüli közgazdasági faktor a májusi eső volt.

Mikor Hegedüs bejött a Házba, akkor kezdett átfordulni a magyar politikai tevékenység erre az elhanyagolt térre. Csakhogy az volt a baj, kevesen értettek hozzá. Lónyai Menyhérttel és az ifjú Széll Kál-

mánnal úgyszólván kimerült a névsor. S ezeket is úgy nézték társaik, mint valami kivételes csodalényeket, a kik be vannak avatva megfoghatatlan misztériumokba. A közlekedési miniszter Péchy Tamás nem röstelkezett például kérdezősködni, hogy mi voltaképpen az az appropriáció? Egy oszlopos tagja a pártnak akként érvelt a klubkonferencián tartott beszédekben, hogy a sok államadósság a legbiztosabb fenntartója az államnak, mert a hitelezők aztán nem engedik az államot elesni.

„Képzhetni, milyen könnyű lehetett ebben az időben érvényesülni a tettvágyó, fürge Hegedüs Sándornak, ki jogi tanulmányai közben a közgazdasági ismeretekre fektette volt a fősúlyt s ugyancsak a lapnál is az akkor még sokkal primitívebb közgazdasági élet napi mozgalmairól és hullámzásáról vezetett rovatot. A fiatal honatya ennél fogva nem mint „gólya” került be a Házba, hanem egyszeribe mint augur. Útja sima és kellemes. Az egyik oldalon az elismerés és a kitüntetések virágai nyílnak, a másik oldalon kincses bányák kínálkoznak. Nem kell az arany után futnia, az arany fut ő utána. Csakhamar előadója lesz a mindenható pénzügyi bizottságnak, delegátus, komoly kérdésekben faltörő, vagdalkozó szónoka a pártnak és minden, a mi lenni akar, sőt a mi nem is akar lenni. Mert az egyes parlamenti pozíciókat nem kell apródonként elérni, nem ö nyul feléjük, azok tapadnak hozzá. A bankok és biztosító intézetek a részvénytársaságok sietnek őt igazgatóságaikba bevéleztani, hol irányító működést fejt ki. Száz kézzel lát szik dolgozni. Gyakran látni őt az előadói székben nehéz javaslatoknál, a mikor minduntalan felelnie kell a felhozott kifogásokra, félig odafigyel, de egyszermind vezércikket ír a lapnak, közbe minduntalan kihívják a folyósóra, valamelyik intézettől keresik, egy aláírásra van szükség, hirtelen megérti, odakanyarítja nevét s visszairamodik a terembe, pillanatnyira elhagyott előadói székébe; utközben futva informáltatja magát, mit mondtak addig, míg künn volt s a kathedrába felugorva, egy esetleg félórás beszédet hevenyész, tele érvekkel, a kérdés mélységeibe ereszkedve, csodálatos folyékonyssággal s elmeélel ömlik belőle a szó, mint egy bőséges forrásból a vizzuhag, aztán leül, még a felhangzó tapsra se ügyelve, folytatja nagy kusza betűivel a vezércikket ott, a hol elhagyta.

A gazdasági kérdésekbe mind jobban belemelegsik s roppant elfoglaltsága mellett még az irodalommal is ráér foglalkozni, a bankkérdésről, a cukor- és szeszadóról figyelemreméltó tanulmányokat ír, melyekért az Akadémia is tagjai közé választja 1885-ben. Tekintélye, súlya szakadatlan folytonosságban nőtt s gyökereit mind-mind mélyebben és szélesebben eresztette be a magyar társadalomba. Nemcsak ott dolgozik egész odaadással, a hol pénzzé válik a ve-

rejték, hanem a nobile officiumokat is lelkesedéssel és odaadással végzi a hírlapírói nyugdíjintézet, a református egyház körül és egyebütt. Okos ember volt. Tudott Balassa Menyhértnek arról a mondásáról, hogy: „Egy vár nem vár; azt elfoglalhatja az ellenség és vége, hanem ha valakinek sok vára van, az azokból ki-kitörhet és visszafoglalhatja az elvesztettet.”

Természetes, hogy ilyen ember nem maradhatott sokáig Abrudbányán. 1884-ben szülővárosa, Kolozsvár választotta meg képviselőjének s jól járt vele, mert azóta Hegedüs Sándor sok fényes dolgot szorított ki a „kincses” vá osnak, melynek kevély mellékeve már már furcsaságnak látszott a rohamoson fejlődő Nagyvárad szomszédságában.

Árnyéka még a liliomnak is van. A Szapáry regime alatt és később, mikor már felszaporodtak a stréberek a Házban, kitört nem egyszer az irigység, a már akkor dúsgazdag ember hírében álló Hegedüs ellen, sokan támadták őt és a pártot ő miatta a „közgazdasági tevékenységért”, (mi eleinte érdemszámba ment időknél fordultával gáncs lett) Magában a szabadelvű pártban is felhangzott néha a panasza, hogy miatta és a hozzá hasonlóknak miatt veszi el a párt népszerűségét. És milyen ügyes politikus volt Hegedüs Sándor, az mutatja leginkább, hogy mikor aztán a Bánffy korszak végnapjaiban az egész párt népszerűsége teljesen tönkrement, csak egyedül Hegedüs Sándor maradt belőle népszerű és Széll Kálmán az egyik legfontosabb miniszteri tárczát, a kereskedelmi biztara rá 1899-ben.

Ez volt pályájának zenitje, de sajnos, igen rövid ideig vitte e tárczát arra nézve, hogy tehetségeit kifejthesse. Általában szerencsétlensége e tárczának, hogy rövid életű gazdái vannak, kik a mit kezdenek, nem fejezhetik be. Csak konturokat látunk. Konturok és mindig csak konturok. Az utóbb jövő letörli ezeket és újakat kezd. Minél fogva kereskedelmi minisztereink után rendszerint alig marad egyéb, mint egy nevükre elkeresztelt hajó az Adria vizein.

Emelkedő pályája 1902 tavaszán történt lemondása óta kezd hajlani. A Tisza István-féle választásoknál kibukik a képviselőségből is Kolozsvárott, — de a református főgondnoki állásból legott belép a főrendiházba. Ime a szeszélyes közvélemény, mely egykori kedvenceivel az egész vonalon rutul elbánt, Hegedüs Sándorral még sem birt, mert több vára volt, a hol a lábát megvetette s a honnan minden pozícióját megint visszanyeri, míg végre szinte váratlanul jött a halál s egyszerre valamennyi váraiból kiragadta.

Hasznos ember volt, mély részvét kísérte sirjába s méltó rá, hogy a nemzet a jelesek soraiban őrizze meg emlékét.

M—th K—n.

Isten igéje.

(1 Kor. 9. 24—27.)

(P. G.) Korintus városa ősi időktől fogva híres volt ama nagyszabású tornajátékokról, melyek a görög törzsöknek összességét évről évre egybegyűjtötték és a görög nemzetnek legkiválóbb hőseit a versenyterek porondjára szelítették. Nemzeti dicsőség volt a győző erkölcsi jutalma, dalok örökítették meg a nyertes nevét; érthető tehát, hogy a legnagyobb erőmegfeszítéssel, óriási önmegtartóztatást igénylő gyakorlattal edzették a törekvő görög ifjak testüket, hogy versenyez-hessenek; és bámulatos kitartással fáradoztak, hogy elnyerhessék a győzelmi koszorút.

Pál apostol a versenytereknek és a cél felé törtető fáradhatlan versenyzőknek annyira ismert, olyan gyakran látott képéhez füzi levelének végső sorait, mondván: „Úgy fussatok azért, hogy a jutalmat elvehesétek!”

Az apostol tehát, ki az életnek ezer meg ezer nyilvánulásait jól ismerte, versenypályához hasonlítja földi létünket, melynek porondján kemény és szüntelen tusakodás foly. És a mint a görög ifjak egy jutalomnak, a győzelmi korona elnyerésének a reményében viaskodtak, úgy mi emberek is, kik az élet versenyterén futunk, fáradozunk, valami jutalmat várunk. A jutalom a mi kívánságunk, mondjuk hiúságunk szerint felfogva, igen sokféle lehet: vagyon, hírnév, méltóság, kitüntetés vagy csak egyszerű elismerés; Krisztus tanítása szerint pedig csak egy nyeresége lehet és van az igaz embernek: az örök élet. A görög ifjak babérokoronát kaptak, mely idővel elhervadt, elenyészett és ők mégis részt vettek a kemény tusában, de mennyivel inkább kell nekünk futnunk lankadatlanul, mennyivel inkább kell nekünk harcolnunk, kiknek jutalmul rothadatlan koronát, az örök életnek koronáját, adja az Úr?!

„Aki pedig a pályafutásban tusakodik, mindegyben magatüretető“, mondja Pál apostol, egyszerűsmind annak módját is megemlítvén, hogy mi képen győzhetünk a tusában. Jól tudjuk, hogy azok az ifjak, kik a pályadíjat, a győzelmet testük erejével és ügyességével akarták elnyerni, minden gondjukat arra fordították, hogy izmaikat erősítsék. Ezt pedig csak úgy érthették el, hogyha minden olyasmitől tartózkodtak, a mi testi erejüket csökkentette, gyengítette volna. Ismétlem; a görög ifju testi ügyességgel, testi erővel küzdött anyagi, földi jutalomért; küzdött azért, hogy a veszendő koronát elvegye, mi pedig nem földi kincsekért, nem földi, veszendő koronáért futunk, hanem lelki javakért, örökké való, rothadatlan koronáért. Csak természetes ennél fogva, hogy nem a testünk, hanem lelkünk erejére, lelkünk tisztaságára kell gondot fordítanunk, ha győzni akarunk. A magatüretetést tehát első sorban a lelkiekben kell gyakorolnunk; ezt így érte Pál apostol is.

Mondhatjuk-e józan észszel, hogy ez vagy az az étel megfertőzteti a mi lelkünket, ez meg ez az étel pedig nem, vagy állíthatjuk-e, hogy a hétnek, vagy évnek bizonyos napjain élvezhetjük azokat az ételeket, melyeknek elfogyasztása máskor kárhozatos ránk nézve? Jól jegyezd meg kedves olvasóm, hogy babona az ilyen beszéd, babona az ilyen hit. A babona pedig az ördögnek, a gonosz és rossz lelkiismeretnek tanítása, melyet a Krisztus evangeliuma mindenütt pusztít, megcáfol, a hol józanul, Krisztus szellemében prédikálják. Böjtöd ezért ne legyen az ételekben való válogatás, böjtöd ne legyen testednek sanyargatása, hanem a lélek tisztasága, a szeretetnek gyakorlása.

Böjti heteknek nevezzük a husvétot közvetlenül megelőző heteket és ezeket annak szenteljük, hogy előkészüljünk arra a nagy eseménynek emlékünnapjára, melynek örök üdvességünket köszönhetjük. Ezek a böjti hetek csak annyiban különböznek az év többi napjaitól, hogy ezekben jobban, erősebben érezzük, hogy méltatlanok vagyunk arra, hogy Istennek gyermekei lehettünk: ezekben a hetekben a töredelmes bűnbánatnak érzete inkább áthatja lelkünket, mint máskor. Mintha tetteinkkel, érzéseinkkel le kellene számolnunk; mintha folytonos tusakodásunk e böjti hetekben keményebb, szenvedélyesebb volna.

Te is így érzed, kedves olvasóm? Lásd ehhez a gyomornak nincs köze; ez nem a test sanyargatásának eredménye, ez nem foly a külső élet alakoskodásából, hanem szivednek tisztaságából, lelkednek nemességéből. És ha ezt az érzést állandósítod lelkedben, ha érzed a lelki ujjászületésnek szükségét, akkor futásod győzelmes lesz, mert a célt, az Úr Jézus Krisztust, mindig szem előtt tartod és nem futsz bizonytalanra; ha tusakodol lelkednek ellenségeivel, a bűnnel és gonosszal, akkor harcolásod nem lesz hiábavaló, mert nem leszel gonosz életű. Legyen ez a te böjtöd, a magad türetése, futván a cél felé. A próféta is mondta, hogy nem az a böjt, hogy valaki napestig gyötörje az ő testét; vagy hogy hamvat terítsen maga alá, hanem inkább az: „hogy a gonosságnak köteleit eloldjad, megoldjad a terhes igákat; hogy az éhezőknek megszegd a te kenyeredet és a szegény bujdosókat bevigyed házádba és mikor meztelent látsz, megruházzad?“ És ha ilyen lesz a böjtöd: „akkor feltámad mint a hajnal a te világosságod; akkor könyörögsz és az Úr meghallgat és azt mondja: imhol vagyok! Ha a terhet elvetéted te közzüled és megszűnöl kezeidet bocsátani gonoszra és álnokságot szólni; és ha az éhezőknek a te lelkedet kiadándod és a megéhezett embert megelégitéted: feltámad a sötétségben a te világosságod és a te homályosságod olyan lesz, mint a dél.“

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Jézus beszédének örökkévalósága.

Márk ev. 12., 1—12.

Halála előtti héten Jézus minden nap eljött Bethániából a templomba, hol tanított és gyógyított. Egy ilyen templomlátogatás után látjuk ma, a mint ama csendes faluba visszatérni készül. Az olajfák hegyén leült s a mint szeme a nagyszerű, aranynyal és márvánnyal kirakott templomra esik, szomorú szívvel kimondja az egész város sorsát; ennek kapcsán az utolsó ítéletet megelőző időkre is enged pillantást. Tanítványait előkészíti a bekövetkező borzalmakra, de ígéretet is tesz, hogy szenvedéseikben velők lesz igéjének erejével.

Arany mondás: Az ég és föld elmúlnak de az én beszédem semmiképen el nem múlnak Luk. ev. 21., 33.

Oktató jegyzetek:

I. Jézus beszédjének ítélő hatalma. Jézus szavai az utolsó betűig teljesültek Izrael népén. Az Údvözítőt megvetették, azért az Isten is elvetette őket magától. Jeruzsálemet eltiporták a pogányok s addig nem épül fel, Jézus beszédje szerint, míg a nép meg nem tér és ő benne hiszen. És amint azok a jelek mind bekövetkeztek, melyek Jeruzsálem elcsúszását hirdették, úgy lesz a világ végével is: csak az időt nem tudjuk. Vigyázzunk azért, hogy sem hitetlenségben ne találásunk, sem hamis tanukat, melyek a tiszta evangéliummal nem egyeznek meg, ne kövessünk. Mert Jézus beszédje ítélni fog: Jeritek el, atyám áldottjai — vagy pedig: Menjetek el én tölem.

II. Jézus beszédjének szabadító és győzedelmes ereje. A kik Jézus beszédjét hitték és hirdették, elmenekülhettek a pusztuló városból. De még azok is, a kik börtönbe kerültek és szenvedtek miatta, örvendtek, hogy méltókká tette Isten őket arra, „hogy a Jézus nevéért bosszúsággal illetetnének” (Ap. Csel. 5., 41.); a kik halált szenvedtek, ezen íge erejében dicsérettel mentek fel Isten trónja elé. Ha gunyolnak és üldöznek hited miatt, ezen beszéd ad erőt, hogy türelemmel tovább is tanúságot teshess Jézusról. A ki az utolsó ítélettől fél, Jézus beszédjét vegye fet szívébe, ő a keresztfán már elszenvetted a mi ítéletünket. — Jézus beszédje az egész világon győzni fog. Egykor Izrael népe is ő reá fog tekinteni, kit bosszúsággal illették (Zakariás 12., 10.); egykor az ő nevére minden térd meghajol. — Mikor Angliában Latimert és Ridlejt Jézus beszédje miatt halálra ítélték és a máglyához vezették, azt jósohálták: „Ma olyan tüzet gyújtanak meg, mit a világ soha többé el nem oltthat” Voltaire a XVIII. században azt hirdette, hogy száz év múlva a biblia elfelejtett könyv lesz; most az ő lakóházában bibliaraktár van.

— **Olvasóink figyelmét** külön is felhívjuk Deák Ferencnek, hazánk bölcsének, gyönyörű szép, tanulságos levelére, melyet lapunk egész terjedelmében közöl. A levelet Dr. Gidófalvy István, kolozsvári kir. közjegyző urtól kaptuk közlés végett. Azt hiszem, nemcsak a szerkesztőség, de olvasó-közönségünk nevében is igaz őszinte hálát kell az igen tisztelt közjegyző Uinak mondanom, hogy alkalmat nyújtott valamennyiünknek, hogy a nemes gondolatokban, fenséges tanításokban gazdag levelet elolvashatjuk. A Közjegyző Úr mint a magyar társadalmunknak, de közelebből erdélyi kálvinista társadalmunknak igazán kimagasló egyénisége most is mint annyiszor tanujelét adta, hogy legszentebb hazafiúi feladatának ismeri azt, hogy beteg társadalmunkat gyógyítsa, oktassa, erősítse. Vajha munkáját siker, Isten áldása koronázza meg, vajha olvasóink igazi nyereséggel olvassák a szép levelet, hogy pedig feltétlenül elolvassák, arra nagyon kérjük.

— **Az új ref. énekeskönyv ügyében** jan. hó 30-án tanácskozott Baksay Sándor püspök elnöke alatt a zsinat által kiküldött bizottság. A tanácskozás eredményeképpen a bizottság a következő javaslatot terjesz-

tette a zsinat elé: Főtiszteletű és méltóságos Zsinat 1042. sz. határozata alapján van szerencsénk a próba-énekeskönyv revíziójának alapelveire vonatkozó javaslatunkat a következőkben terjeszteni elő: I. Az anyag terjedelme. a) Az új énekeskönyvbe mind a 150 zsoltár felveendő; egyes zsoltárok rövidítve, az eddig sem használt versek elhagyásával; b) a próba-énekeskönyv gyengébb s a könyv árát és terjedelmét szükségtelenül növelő darabjai az új énekeskönyvbe nem veendőek fel; c) a katekizmusi énekek mind az 52 urnapra felveendőek; a) temetési énekek mérsékelt számban az új énekeskönyvbe felveendőek; e) a „Himnusz” mellé a „Szózat” is felveendő; f) az erdélyi énekeskönyvnek több hely biztosítandó; belőle minden közhasználatba átment darab felveendő. II. Az átdolgozás szelleme. a) A magyarországi és erdélyi énekeskönyv felveendő darabjai lehetőleg változatlanul hagyandók; csak a legérzékenyebb szükség esetén, az értelmet zavaró, avult vagy izlést sértő helyek és szavak változtatandók; b) a dogmatikai hűségre kiváló gond fordítandó; különös tekintettel a váltásig tanára.

III. A beosztás. A magyarországi énekeskönyv beosztása megtartandó; vagyis az első részbe jöjjenek római számokkal jelölve a zsoltárok; 2. részbe az összes kezdő, illetve felálló énekek: „Himnusz”, „Szózat”. A harmadik részbe pedig arab számokkal jelölve a dicséretes és folytatásul a 239. és köv. sorszámozással a fölvehető erdélyi és új énekek évkör szerinti beosztással; negyedik részbe a temetési énekek. IV. A külső. a) a próba-énekeskönyv szélességi és hosszúsági méretei maradjanak; b) a nyomásnál a próba-énekeskönyv betűi maradhatnak. V. A dallam. a) A rithmosos mérték alkalmazása lehetőleg kerültesse; valamint a világi dallamok felvétele is; általában a choral mérték tartandó fen; b) a dallam és szöveg rithmikus egyezésére nagyobb gond fordítandó; c) az egyházi vagy plágial hangnemekben irt dallamok az általánosan használt hangnemeknek megfelelő előjegyzéssel hangjegyzendők; d) melizmák csak ott veendőek fel, a hol a dallammenet simasága és egyenletessége megköveteli. Az énekeskönyvi bizottság nevében, annak 1907. jan. 30-án tartott üléséből. Budapest, 1907. jan. 30. Baksay Sándor s. k. püspök, elnök. Dr. Baltazar Dezső s. k. esperes. előadó.

— **Államsegély egy reform. templom építéséhez.** Dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, a krassószörénymegyei Szapáry-falva telepes község ref. temploma felépítéséhez 14,000 korona államsegélyt utalványozott, s utasította a debreczeni adóhivatalt, hogy az összeget Kiss Áron püspök kezeihez fizesse ki.

— **Az amerikai magyar ref. egyházak egyesülése.** a mint az amerikai magyar ref. egyházak egyesülése hívatatos lapjában olvassuk, csak nem sikerül. A konvent kiküldötte, Bede László, a múlt hónap 8—9. napjain tárgyalt ez ügyben a Ref. Church missziói bizottságával, de sajnos, nemcsak eredménytelenül, hanem épen rossz eredménnyel, mert ugylátszik, hogy a helyzet még rosszabbá vált, mint volt. Bede László, a konventi elnökség nevében arra kérte a bizottságot, hogy engedje meg a fenhatósága alá tartozó magyar ref. gyülekezetek meglátogatását és az egyesülés kérdésének a megbeszélését. E kérelmet illetőleg meghallgatva a bizottság Ludman Sándor és Harsányi István magyar ref. lelkeszek véleményét. Ezek azonban oly kedvezőtlen véleményt adtak és oly mereven szembe helyezkedtek a konvent jószándéku törekvésével, hogy a bizottság megtagadta a kérelem teljesítését. — Bi-

zony szomorú dolog, hogy az amerikai magyar reformátusok ily áldatlan harcban állanak egymással!

— **Gróf Tisza István.** A klerikális nemzeti uralom engesztelhetetlen gyűlölettel fordul gr. Tisza István felé. Mindenkinek megbocsát, minden párttal szövet ségre lép, de ettől az egytől irtózik. Kitűnt ez most legközelebb, hogy gr. Tisza Istvánt a dunántúli egyházkerület főgondnoki székére a kerületi értekezlet egyhangulag jelölte. A jelölést elébb azzal gyanusították meg, hogy csak egy tulzó párt műve, holott tudnivaló, misze. int Hegedűssel szemben is csak 16 szóval maradt kisebbségben Tisza. Most pedig, hogy a pesti egyházi főgondnokságnál is szóba jött a Tisza neve (és miért ne jöhetett volna szóba?) össze tévesztvén a két főgondnokságot, ujonganak vélt bukásán. Lassabban patres a kereszttel! Tiszát nagy többséggel fogják megválasztani, lehet, hogy csaknem egyhangulag. De nem politikai elvei miatt, hiszen az általános választójog elleni mindenkép sajnálatos állásfoglalásával mi magyar kálvinista nép és papok sem érthetünk egyet; hanem a klerikalizmus elleni nyílt színvallásáért. A kinek nem kell a fekete internationale, a kinek a vallásbéke, a haladás a felvilágosodás ügye szíven fekszik, az gr. Tisza István felé néz, még akkor is, ha a hatalom polczáról elkerült. Szetettel és büszkeséggel nézünk rá mi is magyar reformátusok és meg vagyunk győződve róla, hogy eljő még az idő, midőn újra egy táborban lesz a magyarság és annak a tábornak a vezére gr. Tisza István leendő.

— **Hamis lelkesedés.** A magyar munkásnép száz-ezre kivándorol, s másik része pedig ellenállásra szervezkedik. A tanítókat, lelkészeket, hivatalnokokat a socializmus karjaiba hajtja az állam és a vasutasok már félig ott is vannak. Elérkezett a nagy visszaesés és a mi minisztereink Prohászkaival a katolikus püspökkel a tót gyermekek siralmas sorsa felett keseregnek, a kik még csak a Miatyánkot sem mondhatják el tótul, (a magyar óra alatt) Lám amiatt, hogy 300,000 gör. kath. vallású magyar nem imádkozhatik magyarul, a kakas sem kukorékol.

A Dr. Schmidt G. főörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi süket séget, fülfolást, zúgást és nehézhallást meg idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-ntca 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyó gy-szertárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.

Fiókintézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyó-szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchenyi téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek és érmek vétele és eladása.**

2. **Tőzsdei megbízások teljesítése.**

3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárt az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a bevételt illeti.

4. **Sorsjegy igérvények kibocsátása minden huzásra.**

5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**

6. **Kisorsolt sorsjegyek és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.**

7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra a legmérsékelt kamat mellett.**

8. **Osztlysorsjegyek elárúsítása.**

9. **Takarékbetétek vétele** könyvecskékre, folyó- és cheque számlára.

10. **Szelvények beváltása és új szelvényivek beszerzése.**

11. **Utalványok és hitellevelek kiállítása** bel és külföldi piacokra.

12. **Letétek.** Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat, kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.

13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapírok okmányok, ékszerek, végrendeletek stb, tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj melletti bérbeadása.

1. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.

15. **Kiválórólóktól érzéző** pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.

Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank- és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk elvilágosítással és utbaigazításokkal.

pénzváltó üzlet hivatalos óráit:

dél előtt 8—1 óráig

dél után 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság
Maros-Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZSÉZŐ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁRNPAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik : Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja ?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“ ?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

